

Selostajien suomea suomia voi

Legendaariset urheilutoimittajat Pekka Tiilikainen ja Paavo Noponen kuvittivat ja elävöittivät monin tavoin selostuksiaan. He kuuluivat radiosukupolveen. Runollista maalailua tarvittiin. Noponen jatkoi samaan tyyliin vielä televisioselostajanakin.

Kirjailija Juhani Peltonen sai teokseensa Elmo virikkeen nimenomaan Tiilikaisen ja Noposen isänmaallisuutta ja urheilusankaruutta pursuvista selostuksista. Peltosen kirja on hieno, eikä siitä tehty radiokuunnelmakaan ole pekkaa pahempi.

Tiilikaisen ja Noposen jälkeen selostustyyli muuttuivat. Alettiin luottaa siihen, että katselijat näkevät itsekin jotain TV-kuvasta. Joka käännettä ei tarvitse kuvailla. Kun seuraa futista tai tennistä paikan päällä, ei sielläkään kukaan selosta, ja silti pysyy kärryillä.

Jonkinlaista radion ja töllön välitilaa edustaa Antero Mertaranta, joka valitettavasti jätti Ylen ja siirtyi rahakkaammille apajille. Mertaranta selostaa huippuvauhdilla, mutta puhuu lähes kirjakieltä. Hänellä ei kukaan tee hyvää suoritusta eikä suorita hyvää tekemistä.

Julkisrahoitteisen Ylen pitää urheilulähetyksissäänkin vaalia yleviä arvoja. Suomenkielisissä ohjelmissa pitää puhua kelvollista kieltä. Ei saa laukoa latteuksia eikä kömpelöitä englannista väännettyjä ilmaisuja.

Ylen urheiluselostajille pitää ja voi asettaa kaupallisia kanavia tiukemmat vaatimukset. Heidän pitää osata puhua. Jos se ei suju, ei ole asiaa niihin hommiin. Vain ykkösketju kelpaa.

Tämän päivän selostajalle pitää vähän antaa armoakin. Ennen vanhaan TV-selostaja istui paikan päällä kopissaan. Todellisen näkymän lisäksi hänellä oli apunaan muutama televisioruutu ja muita teknisiä härpäkkeitä.

Nyt selostajat istuvat studion uumenissa ja seuraavat isolta ruudulta samaa kuvaa kuin kotikatsojakin. Tosin heillä on monia tietoteknisiä apuvälineitä, jotka auttavat tapahtumien kokonaisvaltaisempaa hallitsemista.

On seurattu taas kovasti jalkapalloa. Otteluita tuli alussa niin paljon, että selostajia oli jouduttu kaapimaan pussin pohjaa myöten. Jotkut mukaan haalitut tuskin olisivat mahtuneet normaalisti edes kakkosketjuun.

Selostajat ovat lukeneet hyvin wikipediansa. Pelaajien pelillisten kykyjen lisäksi osataan kertoa heidän junioritaustansa, sukulaiset ja seurustelukumppanit.

Nykyselostajien puheeseen on pesiytynyt paljon tökerösti englannista käännettyjä heittoja. Jos armollisesti sivuutetaan pitkät juoksut, nähtäväksi jäämiset ja apinoiden putoamiset selästä, olen huomaavinani kummallisen uuden suuntauksen.

Saksaa myötäilevä lauserakenne selostajien puheeseen on pesiytynyt, ja lauseen loppuun verbit pannaan. Lopulta se avustavan lippu sieltä pystyyn nousee. Tätä vaikeaa syöttöä pelaaja koskaan ei saa eikä palloa pelissä pitämään pysty. Ikävästi jaloille tullaan. Rankkari nyt tästä tuomita pitää.

Loppua kohti pelit harvenivat, ja tilanne parani. Kakkosketjua ei enää tarvittu. Matti Härkönen ja Riku Salminen ja Sami Laine hallitsivat vivahteikkaan äidinkielemme.

Yle selviytyi EM-kisojen raportoinnista ylipäänsä kelvollisesti. Jalkapalloa riivaavat lieveilmiöt tuotiin fiksusti ja liikoja pullistelematta pöytään. Kun tulosta vertaa kaupallisen kanavan taannoin junailemiin kiekkokisoihin, ero on ilmiselvä.

pajen.fi